

Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumlarının ve Öz Güven Düzeylerinin İncelenmesi (KKTC)

Oxana MANOLOVA YALÇIN¹, Bahar ÖZGEN²

Öz

Bu araştırmanın temel amacı Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve öz güven düzeylerini saptamak ve öz güvenleri ile mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın evrenini Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC), Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 2., 3. ve 4. sınıfta öğrenim görmekte olan 184 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çetin (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği" ve Akın (2007) tarafından geliştirilen "Öz güven Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın alt amaçlarına ilişkin çıkarımsal istatistiklerde cinsiyet değişkenine ilişkin analizlerde Mann Whitney U Testi, sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine ilişkin analizinde ise Kruskal Wallis H Testi kullanılmış, farkın anlamlı olduğu durumda, farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için ikili karşılaştırmalarda yine Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğrencilerin öz güvenleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf, anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre incelenmiştir. Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet ve sınıf değişkeni açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark göstermektedir ($p < 0.05$). Öğrencilerin öz güven düzeyleri ise sadece sınıf değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark göstermektedir ($p < 0.05$). Ayrıca, öğrencilerin öz güvenleri ile mesleki tutumları arasında pozitif yönde (%28) bir ilişki saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Okul öncesi eğitim,
Öğretmenlik mesleği,
Mesleğe yönelik tutum,
Özgüven,

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 03.08.2017

Kabul Tarihi: 20.10.2017

E-Yayın Tarihi: 23.10.2017

The Examination of Pre-School Teacher Candidates' Attitudes Towards the Profession and Self-Confidence Levels (TRNC)

Abstract

The purpose of this study is to evaluate the pre-school teacher candidates' attitudes towards teaching profession and to examine the relation between the self-confidence and professional attitudes of pre-school education. The sample of the research consists of 184 students having education at sophomore, junior and senior levels during 2015-2016 academic year Spring semester in the Department of Pre-school Teacher Training the Faculty of Education at the Girne American University (TRNC). "The Scale of Professional Attitude" developed by Çetin (2006), and "The Scale of

Keywords

Pre-school education,
Teacher candidate,
Attitude towards the
profession,
Professional self-confidence,

Article Info

Received: 08.03.2017

¹ Girne Amerikan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD, KKTC, oxanamanolova@gau.edu.tr

² Girne Amerikan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD, KKTC, baharozgen2003@hotmail.com

Professional Self-confidence" developed by Akın (2007) were used as data collection tools in the study. Mann Whitney U Test was used in inferential statistics on the sub-objectives of the study and the analysis of gender variable, on the other hand Kruskal Wallis H Test was used in analyzing the variables such as class level and parental education level, in the case of a significant difference, The Mann Whitney U Test was used again in the binary comparisons to determine the groups from which the difference is originated. According to the research findings; the self-confidence of the students and their attitude towards Professional were examined according to the variables of gender, class, mother and father education levels. The attitudes of the students towards the teaching profession showed a statistically significant difference between groups except parental education level ($p < 0.05$); the level of self-confidence of the same students showed a statistically significant difference only in terms of classroom change ($p < 0.05$); in addition, a positive relationship was found between students' self-confidence and professional attitudes.

Accepted: 10.20.2017
Online Published: 10.23.2017

Giriş

Öğretmenler bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmasında, toplumun kültürel değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında etkin rol almaktadır (Çelikten, Şanal ve Yeni, 2005). Eğitim sürecinde amaçların en üst düzeyde gerçekleştirilmesi ve eğitimin etkili olabilmesi öğretmenlere bağlıdır. Dolayısıyla eğitim sisteminin işleyişinde öğretmenin büyük bir yeri ve önemi vardır (Kızıltaş, Halmatov ve Sarıçam, 2012).

Eğitim sisteminde öğrenci başarısını etkileyen öğretmen, öğrenci, müfredat, yöneticiler, eğitim uzmanları, eğitim teknolojisi, fiziki ve mali kaynaklar gibi pek çok unsur bulunmaktadır (Şişman, 2004, akt. Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011). Öğretimi geliştirmek için öğretim programları, yöntem ve teknikler, araç-gereçler önemli etmenler olmakla birlikte öğretmenin canlı kişiliği ile eyleme konulmadığı sürece istenilen etkiyi sağlamayacaktır (Erkan, Tuğrul, Üstün, Akman, Şendoğdu, Kargı, Boz ve Güler, 2002). "Bir okul, ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir." Başka bir ifadeyle, iyi ve nitelikli bir eğitimi nitelikli öğretmenler gerçekleştirmektedir. Öğretmenlik, sıradan ve herkesin yapabileceği sıradan bir iş değil, uzmanlaşmayı ve profesyonelleşmeyi gerektiren bir meslektir (Kavcar, 2002).

Öğretmenlik mesleği günümüzde, eğitimle ilgili olan sosyal, kültürel, ekonomik, bilimsel ve teknolojik boyutlar ile birlikte eğitsel amaçları gerçekleştirmek için öğretme-öğrenim ortamını en etkili biçimde düzenleyerek hem öğrencilere hem de anne babalara rehberlik ve yardım edecek nitelikte, genel kültüre sahip, öğretmenlikte ve öğreteceği bilimsel dalda, kuramsal alanda ve uygulamada uzmanlaşmayı gerektiren bir meslektir (Başaran, 1994; Şişman ve Acet, 2003). Bu uzmanlığın olabilmesi için öğretmen adaylarına hizmet öncesinde okullarda gözlem ve öğretmenlik uygulaması dersleri aracılığıyla mesleğe yönelik tutum kazandırmak oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarının, büyük özveri ve sürekli çalışma gerektiren öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinin, meslekte sağlayacakları başarı ve doyuma ışık tutacağı ve öğretmenlik mesleğini geliştirme ve iyileştirme yönündeki çabalara katkı getireceğinin düşünülmesi gerekmektedir (Çetin, 2006).

Tutum "bir tutum nesnesine doğru bir eğilimi, o tutum nesnesine karşı ya da ondan yana olmayı içeren" bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarıyla davranışın önemli bir yordayıcısı olarak görülen psikolojik bir değişkendir (Anderson, 1988; Keeves, 1988, akt. Çakır, Kan ve Sünbül, 2006). Öğretmenlik bilgi, beceri gibi bilişsel alan yeterlilikleri gerektirmesinin yanı sıra tutum ve davranış gibi duyuşsal alan yeterlilikleri gerektiren bir meslektir. Öğretmen adaylarının meslekle ilgili bilgi kadar meslekle ilgili olumlu değer ve tutum kazanmaları gereklidir. Çünkü araştırmalar bize öğretmenin tutum ve davranışlarının öğrenciyi etkilediğini göstermektedir. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları diğer bir deyişle kişiliği öğrenciyi etkilemektedir. Çoğu zaman öğrenci, öğretmenin konuya yaklaşımı ve olayları yorumlama biçimine dikkat etmekte ve öğretmenin anlattığı konudan daha çok bunlardan etkilenmektedir (Varış, 1988, akt. Çetin, 2006).

Bireyin bir meslekteki başarısı ve doyumunu etkileyen mesleki tutumun, söz konusu meslek öğretmenlik olduğunda önemi daha da artmaktadır (Çakır, Erkuş ve Kılıç, 2004, akt. Çapri ve Çelikkaleli, 2008). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların mesleklerine olan sevgi ve bağlılıkları, toplumsal olarak mesleklerinin öneminin bilincine varmaları ve mesleklerinin bir gereği olarak kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir. Bu konulardaki olumlu ya da olumsuz tutumlar öğretmen adaylarının mesleki davranışlarını yönlendirmede oldukça etkili olmaktadır (Coşkun, 2011; Özkan, 2012, akt. Ayık ve Ataş, 2014). Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların, mesleklerini sevmeleri, mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerini gerekli ve önemli olduğunun bilincine ulaşmaları ve meslekleri dolayısıyla kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmalarıyla ilgilidir (Temizkan, 2008). Öğretmenlerin mesleğine ilişkin tutumları, mesleğini ve mesleğin gerektirdiği görevleri yapma tarzını da etkilemektedir. Bireylerin mesleğine karşı olumlu bir tutuma sahip olması sınıf içi davranışlarına yansiyarak, rolünü daha iyi yerine getirmesini sağlamakta ve öğretmenin mesleğini daha iyi yapma eğiliminde olmasını sağlamaktadır (Recepoglu, 2013).

Okul öncesi eğitimde, anne ve babasından ayrıлып okula gelen çocuğu ilk karşılayan ve çocukla gün boyu birlikte olan kişi olarak öğretmenin sahip olduğu nitelikler daha da önemli olmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen, malzeme ve program kadar hatta daha fazla bir öneme sahiptir (Oktay, 1999, akt. Aydın ve Köksal, 2010). Okul öncesi öğretmenin çocuğun ilk öğretmeni olmasının yanında onun gelecek yaşamını etkileyen insanlar arasında ilk sıralarda yer alması öğretmenin önemini daha da arttırmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerinin mesleğe karşı olumlu tutumları öğretmenlik mesleğini severek yapmaları çocuğun eğitimi açısından oldukça önemlidir (Kızıltaş, Halmatov ve Sarıçam, 2012).

Öğretmenin; mesleğiyle ilgili olumlu tutum ve davranışlarda bulunması her şeyden önce mesleğine saygı duyması, onu icra etmekten zevk duyması, girişimci ve destekleyici olması, öğrenciyi motive edebilmesi, olumsuz durumları olumluya çevirip zorluklara karşı mücadeleden yılmaması, gücünün yetmediği noktaları kabullenip yeni hedefler koyabilen bir eğitimci olması gerekmektedir. Öz güven kavramı tam da bu noktada devreye girmektedir (Koyuncu Şahin, 2015).

Öz güven, “Kişinin kendi değeri hakkındaki subjektif değerlendirmesi; kişinin kendi özelliklerinin ne ölçüde olumlu ya da olumsuz olduğu hakkındaki yorumu”dur (Kasatura, 2000, akt. Oktay, 2008), “Kişinin kendine yönelik olumlu yargılarının olması, kendini ve olayları kontrol edebileceği inancı, kendini sevmesi, yeterli olduğunu düşünmesi ve değerinin farkına varması, kendisiyle barışık olması, kendini olduğu gibi kabul etmesi, kendisini tanıması gibi durumlarla ilgili bir kavram” (Gürşen Otacıoğlu, 2008) olarak tanımlanmaktadır.

Öz güven üzerine yapılan çalışmalarda kişilerdeki öz güven kavramının küçük yaştan itibaren gelişmeye başladığını ve bu yüzden bebeklik, çocukluk ve ergenlik dönemlerinin önemini vurgulandığı görülmektedir (National Education Association, 1995, akt. Oktay, 2012). Bu anlamda anne babadan sonra öğrencilerin kişilik gelişiminde en önemli payı üstlenen öğretmenlerin ilk önce kendilerinin öz güven sahibi bireyler olması da mesleklerine bakış açılarını etkileyecektir. Öz güveni yüksek bir öğretmenin toplumsal hayatta olduğu gibi sınıf ortamında da öğrencilerine sevecen yaklaşan, onların başarılarını takdir eden, başarısızlıklarından ötürü onları suçlamayan bir yaklaşımda olması, öz güveni düşük bir öğretmenin ise mükemmeliyetçi ve hataları affetmeyen bir yaklaşımda olması beklenmektedir (Koyuncu Şahin, 2015). Hayatın ilk yıllarındaki eğitimi kapsayan okul öncesi eğitimin nitelikli olması açısından mesleğe atılacak olan okul öncesi öğretmen adaylarının kendilerine güvenen ve mesleğine yönelik olumlu tutum geliştirmiş bireyler olması oldukça önemlidir.

Alan yazında okul öncesi öğretmen adaylarının ve diğer branş öğretmenlerinin mesleki tutumlarını belirlemek adına yapılmış pek çok araştırma bulunmaktadır (Aslan ve Köksal Akyol, 2006; Aydın ve Sağlam, 2012; Ayık ve Ataş, 2014; Can, 2010; Çakır, Kan ve Sünbül, 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Girgin, 2010; Kayserili ve Gündoğdu, 2010; Kızıltaş, Halmatov ve Sarıçam, 2012; Demirtaş, Cömert ve Özer 2011; Recepoglu, 2013, Üstün, Erkan ve Akman, 2004; Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2010). Ancak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) öğretmenlik mesleğine yönelik tutumla ilgili bir tane araştırmaya rastlanmıştır (Özder,

Konedralı ve Perkan Zeki, 2010). Bu çalışma belirtilen bu çalışmalarla benzerlik göstermekle beraber öğretmenlik programlarında okuyan öğrencilerin farklı özellikte olma olasılığı bu araştırmanın önemini arttırmaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalarda tutumu etkileyen faktörler cinsiyet, yaş, mezun olunan lise, devam edilen program değişkenlerine göre ele alınmış ancak sınıf ile anne-baba eğitim düzeyi değişkenlerinin ele alınmamış olduğu tespit edilmiştir. Erkan ve diğerlerinin (2002) okul öncesi öğretmen adaylarının profillerini ortaya koydukları araştırmasında annelerin %51.9'u, babaların ise %34.3'ü ilköğretim mezunu olduğu, üniversite öğrenimi alma durumunun annelerde %6.1, babalarda %20.0 olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Eret Orhan ve Ok (2014) öğretmenlik programını tercih eden adayların özelliklerini incelediği araştırmasında öğretmen adaylarının annelerinin çoğunlukla ilköğretim (%44.7), ortaöğretim (%35.6) mezunu olduğu ve yükseköğretim mezunu sadece %16.8 olduğu, öğretmen adayların babalarının ise %27.4'ü ilköğretim, %38.4 ortaöğretim ve %33.8'i yükseköğretim mezunu olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Benzer şekilde literatürde anne-baba eğitim düzeyinin özgüven için belirleyici faktör olduğu çalışmalara da rastlanmıştır (Çelik, 2014). Bu çalışmada öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ve özgüven düzeyleri anne-baba eğitim düzeyi değişkenine göre de ele alınmıştır.

Alan yazında öz güven ile ilgili olarak da öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile öz güven düzeyleri (Gülşen Otacıoğlu, 2008), yönetici ve çalışanların öz güven düzeyleri ve kişisel gelişim inisiyatif alma becerileri (Oktay, 2008) ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Koyuncu Şahin (2015) okul öncesi öğretmenlerinin öz güven ve mesleki tutumlarının incelemiştir. Ancak KKTC'de benzer bir çalışmaya rastlanmamaktadır. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerin mesleğe yönelik tutumları, öz güven düzeyleri, öz güven düzeyi ile mesleki tutumu arasında bağlantının olup olmadığı, ve varsa ne yönde olduğunun bilinmesi son derece önemlidir. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı, Girne Amerikan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını ve öz güven düzeylerini saptamak ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güvenleri ile mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ne düzeydedir?
2. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin mesleğine yönelik tutumları cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güvenleri ne düzeydedir?
4. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin mesleki tutumları ile öz güven düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evreni, veri elde etmek için kullanılan araçlar ve bu verilerin toplanması, toplanan verilerin analiz edilmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin öz güven düzeyleri ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının birlikte değişip değişmediği, birlikte bir değişim varsa, diğer bir ifadeyle bağlantı varsa bunun ne şekilde olduğu tespit etmeye yönelik ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir.

Evren

Araştırmanın çalışma evrenini KKTC'de faaliyet gösteren Girne Amerikan Üniversitesi (GAU) Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği (OKÖ) Bölümü'nde 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 2.sınıf (85 kişi), 3.sınıf (83) ve 4.sınıfta (85 kişi) öğrenim görmekte olan 253 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma evreninin tamamına ulaşım sağlanmış, ancak uygulanan anketlerde %73 oranında (184 kişi) sağlıklı geri dönüş sağlanmıştır. Öğrencilerin %27'si ise ölçeklerdeki seçenekleri oldukça eksik veya tüm sorulara aynı seçeneği işaretledikleri için çalışma

evreninden çıkarılmıştır. Böylece, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin %22'si 2.sınıf (40 kişi), %39'u 3.sınıf (72 kişi) ve %39'u 4.sınıf (72 kişi) olmak üzere toplam 184 öğretmen adayının görüşü araştırmaya dahil edilmiştir. Ayrıca araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin %14'ü (26 kişi) erkek ve %86'sı (158 kişi) kadındır. Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin annelerinin %41'i (76 kişi) ilköğretim ve altı mezunu, %45'i (82 kişi) ortaöğretim (ortaokul ve lise) mezunu ve %14'ü (26 kişi) yükseköğretim mezunu iken, babalarının %23'ü (42 kişi) ilköğretim ve altı mezunu, %46'sı (84 kişi) ortaöğretim mezunu ve %31'i (58 kişi) yükseköğretim mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri; “Kişisel Bilgi Formu”, “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” ve “Öz güven Ölçeği” aracılığıyla toplanmıştır. “Kişisel Bilgi Formu” okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin bazı kişisel bilgilerini (cinsiyet, sınıf ve anne-baba eğitim düzeyi) belirlemek amacıyla hazırlanmış ifadelerden oluşmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Çetin (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği (ÖMTÖ)” ve Akın (2007) tarafından geliştirilen “Öz güven Ölçeği” (ÖÖ) kullanılmıştır. Her iki ölçek de (1)-Kesinlikle Katılmıyorum, (2)-Katılmıyorum, (3)-Orta düzeyde katılıyorum, (4)-Katılıyorum, (5)-Kesinlikle Katılıyorum şeklinde derecelendirilen 5'li likert tipi ölçme aracıdır. Öğretmenlik mesleği tutum ölçeği ve özgüven ölçeğinde yer alan ifadelerin puanlamaları; 1 – 1.79 arası “kesinlikle katılmıyorum”; 1.80 – 2.59 arası “katılmıyorum”; 2.60 – 3.39 arası “orta düzeyde katılıyorum”; 3.40 – 4.19 arası “katılıyorum” ve 4.20 – 5.00 arası “kesinlikle katılıyorum” şeklinde belirlenmiştir (Çetin, 2006; Akın, 2007).

Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği. Ölçek 15'i olumsuz, 20'si olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden, sevgi, değer ve uyum olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tümünün Cronbach alfa güvenirlik kat sayısı $\alpha=0,94$ 'tir, Sevgi boyutu için $\alpha=0,92$; değer boyutu için $\alpha=0,89$ ve uyum boyutu için $\alpha=0,82$. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin, üç faktör için de 0.48 ile 0.80 arasında değiştiği görülmektedir. Üç faktörlü olarak saptanan ölçeğin her bir alt faktör için madde toplam korelasyonları I. Faktör için 0.56 ile 0.77; II. Faktör için 0.25 ile 0.47; III. Faktör için 0.30 ile 0.61 arasında değişmektedir. Bu değerlere göre, her bir maddenin, katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını iyi ayırt ettiği söylenebilmektedir (Çetin,2006). Bu araştırmada ise, araştırmacılar tarafından yapılan geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğinin tümünün Cronbach alfa güvenirlik kat sayısı $\alpha=0,94$ 'tir; Sevgi boyutu için $\alpha=0,92$; Değer boyutu için $\alpha=0,89$ ve Uyum boyutu için $\alpha=0,82$. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin, üç faktör için de 0,32 ile 0,86 arasında yüksek düzeyde değiştiği görülmektedir. Madde toplam korelasyonları 0,25 ile 0,72 arasında değişmektedir. Bu değerlere göre, her bir maddenin, katılımcıların, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını iyi ayırt ettiği (Kalaycı, 2006) söylenebilmektedir.

Öz Güven Ölçeği. Ölçek, iç öz güven boyutu ve dış öz güven boyutu olmak üzere toplam 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.83 olarak belirlenmiştir. İç tutarlılık, iç öz güven alt boyutu için 0.83; dış öz güven alt boyutu için 0.85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin madde toplam korelasyonlarının ise 0.30 ile 0.72 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Öz güven Ölçeği'nden alınacak puan için 2.5 puanın altı düşük, 2.5 ile 3.5 arası orta, 3.5 ve üzeri ise yüksek düzeyde öz güveni gösterdiğini belirtmiştir (Akın, 2007). Bu araştırmada ise, araştırmacılar tarafından yapılan geçerlilik ve güvenirlik çalışmasında Öz Güven Ölçeğinin tümünün Cronbach alfa güvenirlik kat sayısı ise $\alpha=0,93$ olarak belirlenmiştir; İç öz güven alt boyutu için $\alpha=0,88$ ve Dış öz güven alt boyutu için $\alpha=0,86$ olarak bulunmuştur. Yapılan analiz sonucunda faktör yük değerlerinin, üç faktör için de 0,36 ile 0,75 arasında yüksek düzeyde değiştiği görülmektedir. Ölçeğin madde toplam korelasyonlarının ise 0,31 ile 0,66 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Öz güven Ölçeği'nde düşük, orta ve yüksek öz güven kategorileri Akın (2007) tarafından belirlenen değerler esas alınarak yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öz güven düzeylere ilişkin betimsel istatistiklerden frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve öz güvenleri ile ilgili görüşleri normal dağılım göstermediği için bu çalışmada parametrik olmayan (nonparametrik) testler kullanılmıştır. Araştırmanın alt amaçlarına ilişkin

çıkarımsal istatistiklerde cinsiyet değişkenine ilişkin analizlerde Mann Whitney U Testi, sınıf ve anne-baba eğitim düzeyi değişkenlerine ilişkin analizinde ise Kruskal Wallis H Testi kullanılmış, farkın anlamlı olduğu durumda, anlamlı farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını belirlemek için de ikili karşılaştırmalarda yine Mann Whitney U Testi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeği'nde yer alan ifadelerine ilişkin görüşlerinin en yüksek ve en düşük betimsel istatistik değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının betimsel istatistik değerleri

Ölçek Maddeleri	$\bar{X}$	Ss	Sıra
<i>En düşük düzeyde tutumlar (Sevgi alt boyutuna göre)</i>			
4.Öğretmenlik benim için bir tutkudur.	3,66	1,114	18
10.Öğretmenliğin kişiliğime uygun bir meslek olduğunu düşünmüyorum.*	3,58	1,484	19
7.Bu mesleğin bana çok şey kazandıracağını düşünmüyorum.*	3,30	1,600	20
<i>En yüksek düzeyde tutumlar (Sevgi alt boyutuna göre)</i>			
21.Öğretmen olacağımı düşündükçe mutsuz oluyorum. *	4,33	1,093	1
13.Öğretmenlik mesleğini sevmiyorum.*	4,28	1,153	2
19.Öğretmenlik mesleğini layıkıyla yapacağıma inanıyorum.	4,26	,995	3
<i>En düşük düzeyde tutumlar (Değer alt boyutuna göre)</i>			
24.Öğretmenlik paylaşımın en yoğun yaşandığı bir meslektir.	4,38	,859	6
25.Bu mesleği öğrendikçe ciddiyetini daha iyi anlıyorum.	4,36	,919	7
23.Öğretmenlik bilginin yanı sıra yetenek gerektiren bir meslektir	4,30	,978	8
<i>En yüksek düzeyde tutumlar (Değer alt boyutuna göre)</i>			
27.Öğretmenlik onurlu bir meslektir	4,70	,770	1
30.Öğretmenlik çok sabır isteyen bir meslektir.	4,66	,800	2
29.Öğretmenlik vicdani boyutu önemli olan mesleklerin başında gelmektedir.	4,65	,768	3
<i>En düşük düzeyde tutumlar (Uyum alt boyutuna göre)</i>			
32.Öğretmenlik gibi çileli bir mesleğe başlamaktan çekiniyorum.*	4,14	1,161	4
33.Sürekli kendini yenileme düşüncesi bu mesleği yapma konusunda beni düşündürüyor.*	3,88	1,124	5
<i>En yüksek düzeyde tutumlar (Uyum alt boyutuna göre)</i>			
31.Derslerden ve öğretmenlerden bıktığım için öğretmenlik benim için yapacağım mesleklerin en sonuncusudur.*	4,21	1,161	1
34.Öğretmenlik mesleği bir daha düzelmeyecek kadar yıpranmış bir meslektir.*	4,18	1,125	2
Ölçek Toplamı	4,12	,627	-

Tablo 1'de Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğine ilişkin görüşlerinin ortalama değerleri incelendiğinde, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde ($\bar{X}=4,12$, “katılıyorum”) olduğu saptanmıştır. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar ölçekte yer alan maddeler bazında değerlendirildiğinde ise, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ölçeğin değer alt boyutunda yer alan “Öğretmenlik onurlu bir meslektir” maddesine ($\bar{X}=4,70$, “kesinlikle katılıyorum”) en yüksek düzeyinde, mesleğe yönelik sevgi alt boyutunda yer alan “Bu mesleğin bana çok şey kazandıracağını düşünmüyorum” maddesine ise ($\bar{X}=3,30$, “orta düzeyde katılıyorum”) en düşük düzeyinde katıldıkları saptanmıştır.

Öğrencilerin Cinsiyet, Sınıf, Anne ve Baba Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkenlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının non-parametrik Mann Whitney-U testi sonuçları Tablo 2'de verilmiştir,

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkenlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Mann Whitney-U testi sonuçları

Değişken	Kategoriler	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması	Z	U	p
Tutum (Genel)	Kadın	158	4,18	96,87	-2,746	1363,000	,006
	Erkek	26	3,77	65,92			
Sevgi	Kadın	158	4,05	97,3	-3,055	1285,500	,002
	Erkek	26	3,54	62,94			
Değer	Kadın	158	4,55	94,61	-1,353	1720,500	,176
	Erkek	26	4,41	79,67			
Uyum	Kadın	158	4,17	96,09	-2,279	1487,000	,023
	Erkek	26	3,77	70,69			

Tablo 2'deki bulgulardan da anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermektedir [$U_{(184)}=1363,0$; $p<,05$]. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü kız öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu ($\bar{X}=4,18$) erkek öğrencilerin tutumuna ($\bar{X}=3,77$) göre anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir. Ölçeğin alt boyutları açısından incelendiğinde ise, değer boyutundaki erkek ve kız öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılık gözlenmez iken, sevgi ve uyum boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Hem sevgi hem uyum boyutlarında kız öğrencilerin mesleğine yönelik tutumu (sevgi boyutu $\bar{X}=4,05$, uyum boyutu $\bar{X}=4,17$) erkek öğrencilerin tutumuna (sevgi boyutu $\bar{X}=3,54$, uyum boyutu $\bar{X}=3,77$) göre daha yüksek düzeydedir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin eğitim gördükleri sınıf düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin sınıf değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H testi sonuçları

	Sınıflar	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X^2 (Chi-square)	df	p
Tutum (Genel)	2	40	4,13	92,29	4,521	2	,104
	3	72	3,98	83,13			
	4	72	4,25	101,99			
Sevgi	2	40	4,00	93,00	3,797	2	,150
	3	72	3,83	83,72			
	4	72	4,10	101,00			
Değer	2	40	4,45	84,89	2,033	2	,362
	3	72	4,48	90,39			
	4	72	4,62	98,84			
Uyum	2	40	4,21	97,33	9,446	2	,009* (3-4)
	3	72	3,85	77,99			
	4	72	4,33	104,33			

Tablo 3'e göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$X^2=4,521$; $p>,05$]. Ölçek genelinde bakıldığında ise, 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının göreceli olarak en yüksek düzeyde, 3. sınıf öğrencilerinin ise en düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında ise, ölçeğin mesleğe yönelik uyum boyutunda sınıf değişkenine göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir farklılık kaydedilmiştir [$X^2=9,446$; $p>,05$]. 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ($\bar{X}=4,33$) 3. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına göre ($\bar{X}=3,85$) anlamlı olarak daha yüksek düzeydedir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H Testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X^2 (Chi-square)	df	p
Tutum (Genel)	İlköğretim ve altı	76	4,17	94,26	0,958	2	,619
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,08	88,65			
	Yükseköğretim	26	4,12	99,48			
Sevgi	İlköğretim ve altı	76	4,00	92,61	0,816	2	,665
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	3,93	89,82			
	Yükseköğretim	26	4,03	100,63			
Değer	İlköğretim ve altı	76	4,60	96,22	1,482	2	,477
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,48	87,32			
	Yükseköğretim	26	4,48	97,96			
Uyum	İlköğretim ve altı	76	4,23	97,50	1,171	2	,557
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,06	89,13			
	Yükseköğretim	26	3,95	88,52			

Tablo 4'e göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları anne eğitim düzeyi değişkeni açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$X^2=0,958$; $p>,05$]. Alt boyutlar açısından bakıldığında da anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H Testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının Kruskal Wallis-H Testi sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X^2 (Chi-square)	df	p
Tutum (Genel)	İlköğretim ve altı	76	4,24	100,31	1,177	2	,555
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,09	90,49			
	Yükseköğretim	26	4,07	89,75			
Sevgi	İlköğretim ve altı	76	4,10	98,51	0,745	2	,689
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	3,92	89,88			
	Yükseköğretim	26	3,95	91,94			
Değer	İlköğretim ve altı	76	4,58	95,88	0,611	2	,737
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,52	89,25			
	Yükseköğretim	26	4,50	94,76			
Uyum	İlköğretim ve altı	76	4,30	103,76	5,549	2	,062
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	4,14	95,59			
	Yükseköğretim	26	3,94	79,87			

Tablo 5'e göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları baba eğitim düzeyi değişkeni açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$X^2=1,177$, $p>,05$].

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öz güven Ölçeği'nde yer alan ifadelerine ilişkin görüşlerinin en yüksek ve en düşük betimsel istatistik değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeylerine ilişkin betimsel istatistik değerleri

Ölçek Maddeleri	$\bar{X}$	Ss	Sıra
<i>En düşük düzeyde öz güven (İç öz güven boyutuna göre)</i>			
5.Benim için aşılacak sorun yoktur.	3,63	1,074	27
30.Kolay karar verebilirim.	3,50	1,136	30
23.Sıkıntılı anlarımda bile olumlu düşünmeye çalışırım.	3,30	1,162	32
<i>En yüksek düzeyde özgüven (İç öz güven boyutuna göre)</i>			
9.Verdiğim kararların arkasında dururum.	4,37	,819	2
32.Kendimi severim.	4,21	,966	5
17.İstediğim şeyleri elde etmek için mücadele edebilirim.	4,21	,937	5
<i>En düşük düzeyde özgüven (Dış öz güven boyutuna göre)</i>			
24.Ön plana çıkmaktan korkmam.	3,61	1,116	28
20.Çevremde yeteri kadar güvenebileceğim insan vardır.	3,57	1,167	29
2.Başkalarının yanında heyecanımı kontrol edebilirim.	3,36	1,132	31
<i>En yüksek düzeyde özgüven (Dış öz güven boyutuna göre)</i>			
6.Başkalarının görüşlerine saygı gösteririm	4,41	,812	1
16.Gerektiğinde sonuna kadar hakkımı savunurum.	4,34	,859	3
13.Anlamadığım konularda başkalarına soru sorabilirim	4,24	,899	4
Ölçek Toplamı	3,94	,54	-

Tablo 6'da görüldüğü gibi, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öz güven Ölçeğinde yer alan maddelere verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin “yüksek düzeyde öz güven”e (3,5 üstü, $\bar{X}=3,94$) sahip oldukları görülmektedir. Ölçekte yer alan maddeler bazında değerlendirildiğinde ise, öz güven ölçeğinden en yüksek ortalamayı ile en yüksek “Başkalarının görüşlerine saygı gösterme” ($\bar{X}=4,41$) maddesinin ve en düşük ortalamayı ise “Sıkıntılı anlarda bile olumlu düşünme” ($\bar{X}=3,30$) maddesinin aldığı belirlenmiştir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven ölçeğine verdikleri cevapların ortalama değerleri iç öz güven alt boyutunda incelendiğinde “Verdiği kararların arkasında durma” ($\bar{X}=4,37$) –“yüksek düzeyde öz güven” olarak görülürken, bu boyutta öz güven ortalamalarının en düşük aritmetik ortalama ise “Sıkıntılı anlar bile olumlu düşünme” ($\bar{X}=3,30$) ve “orta düzeyde öz güven” olarak belirlenmiştir. Dış özgüven alt boyutunda incelendiğinde en yüksek “Başkalarının görüşlerine saygı gösterme” ($\bar{X}=4,41$) - “yüksek düzeyde öz güven” olarak görülürken, bu boyutta öz güven ortalamalarının en düşük “Başkalarının yanında heyecanı kontrol edebilme” ($\bar{X}=3,36$) maddesi “orta düzeyde özgüven” olduğu saptanmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyet, Sınıf, Anne ve Baba Eğitim Düzeyi Değişkenlerine Göre Öz güven Düzeylerinin Karşılaştırılması

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkenlerine göre öz güven düzeylerine ilişkin Mann Whitney U Testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkenlerine göre öz güven düzeylerine ilişkin Mann Whitney U Testi sonuçları

Değişken	Kategoriler	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması	Z	U	p
Özgüven (Genel)	Kadın	158	3,90	89,05	-2,168	1508,500	,030
	Erkek	26	4,15	113,48			
İç Özgüven	Kadın	158	3,90	88,65	-2,422	1445,000	,015
	Erkek	26	4,17	115,92			
Dış Özgüven	Kadın	158	3,91	89,57	-1,843	1590,500	,065
	Erkek	26	4,13	110,33			

Tablo 7'deki bulgulardan da anlaşılacağı üzere, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeylerinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık

saptanmıştır [$U=1508,500$; $p<,05$]. Erkek öğrencilerinin iç öz güven düzeyleri ($\bar{X}=4,16$) kız öğrencilerinin iç öz güven düzeylerine ($\bar{X}=3,91$) göre anlamlı olarak daha yüksektir. Alt boyutları değerlendirildiğinde ise dış öz güven alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık görülmezken [$U_{(184)}=-1590,500$; $p>,05$], iç öz güven boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$U_{(184)}=1445,000$; $p<,05$]. Erkek öğrencilerinin iç öz güven düzeyleri ($\bar{X}=4,18$) kız öğrencilerinin iç öz güven düzeylerine ($\bar{X}=3,91$) göre anlamlı olarak daha yüksektir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin eğitim gördükleri sınıf değişkenine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin sınıf değişkenine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları

	Sınıflar	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X ² (Chi-square)	df	p
Öz güven (Genel)	2	40	4,01	97,39	6,049	2	,049
	3	72	3,82	80,63			
	4	72	4,02	101,66			
İç Öz güven	2	40	4,03	97,71	5,216	2	,074
	3	72	3,82	81,41			
	4	72	4,02	100,69			
Dış Öz güven	2	40	4,00	96,24	4,723	2	,094
	3	72	3,83	82,08			
	4	72	4,02	100,84			

Tablo 8'e göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri arasında sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık saptanmıştır [$X^2=6,049$; $p<,05$]. Farklılığın hangi sınıflar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre 4. sınıf öğrencilerinin öz güven düzeyleri ($\bar{X}=4,02$) 3. sınıf öğrencilerinin öz güven düzeylerine ($\bar{X}=3,82$) göre anlamlı olarak daha yüksektir [$U=2002,0$; $p<,05$]. Öz güven ölçeğin alt boyutlarında ise sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin anne eğitim düzeylerine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları

	Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X ² (Chi-square)	df	p
Öz güven (Genel)	İlköğretim ve altı	76	3,95	92,06	2,369	2	,306
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	3,90	88,30			
	Yükseköğretim	26	4,04	106,73			
İç Öz güven	İlköğretim ve altı	76	4,00	96,34	1,986	2	,370
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	3,88	86,49			
	Yükseköğretim	26	4,00	100,21			
Dış Öz güven	İlköğretim ve altı	76	3,91	89,02	3,420	2	,181
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	82	3,93	90,07			
	Yükseköğretim	26	4,08	110,35			

Tablo 9'a göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri anne eğitim düzeyi değişkenleri açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır [$X^2=2,369$; $p>,05$]. Öz güven alt boyutlarda da anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin baba eğitim düzeylerine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre öz güven düzeylerine ilişkin Kruskal Wallis-H testi sonuçları

	Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Sıra Ortalaması (Mean Ranks)	X^2 (Chi-square)	df	p
Öz güven (Genel)	İlköğretim ve altı	42	3,86	85,45	1,100	2	,577
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	84	3,98	96,01			
	Yükseköğretim	58	3,95	92,53			
İç Öz güven	İlköğretim ve altı	42	3,91	89,86	0,301	2	,860
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	84	3,97	94,80			
	Yükseköğretim	58	3,94	91,09			
Dış Öz güven	İlköğretim ve altı	42	3,80	81,45	2,502	2	,286
	Ortaöğretim (Ortaokul-lise)	84	4,00	97,24			
	Yükseköğretim	58	3,96	93,64			

Tablo 10'a göre, araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri baba eğitim düzeyi değişkenleri açısından karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır [$X^2=1,100$; $p>,05$]. Öz güven alt boyutlarında da baba eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri ile öğretmenlik mesleği tutum düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için yapılan Spearman korelasyon testi sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güvenleri ile mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi gösteren Spearman Korelasyon Testi

Korelasyon	Özgüven Ortalama	Tutum Ortalama
Özgüven	Spearman Correlation	1
	p	,279**
	N	,001
Mesleki Tutum	Spearman Correlation	184
	p	1
	N	,279**
	184	184

Tablo 11'de görüldüğü gibi Spearman Korelasyon Analizi sonucuna göre Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven ortalamaları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında 0,279 değerinde (%8) pozitif yönde bir ilişki (zayıf düzeyde) olduğu saptanmıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven ortalamalarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına az da olsa yansıdığı görülmektedir. Bu da öz güven düzeyi yüksek olan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Toplumların kalkınmasında ve gelişmesinde en önemli faktörden biri, şüphesiz ki nitelikli eğitimidir. Dolayısıyla öğretmenlerin niteliği, başka bir ifadeyle öğretmenlerin nitelikli olarak yetiştirilmesi, tüm toplumlar için büyük bir önem taşımaktadır. Nitelikli bir öğretmen olmak için sadece branş bilgisi ve becerisi yetersiz kalmakta, bu önemli etkenlerin yanında aynı zamanda mesleğine yönelik olumlu tutumu ve mesleğini icra ederken en önemli belirleyici olan özgüvenin de yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Yapılan araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenliği bölümü

öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında ve öz güvenlerinde cinsiyet, sınıf düzeyi ve anne-baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını test etmek, okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öz güvenleri ile mesleki tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Araştırma bulgularına göre; Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleği Tutum Ölçeğine ilişkin görüşlerinin ortalama değerleri incelendiğinde, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Bu bulgu yapılan birçok yurt içi ve yurt dışı araştırma sonuçları ile örtüşür niteliktedir (Koyuncu Şahin, 2015; Yalız, 2010; Can,2010; Özder, Konedralı ve Zeki, 2010; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Kareem, Jamil, Atta, Khan ve Jan, 2012; Singh ve Singh, 2016; Sharma, 2016). Bu durum öğrencilerin öğretmenlik mesleğini seçerken bilinçli davrandıkları şeklinde yorumlanabilir. Ancak literatürde farklı sonuçlar elde edilen çalışmalar da mevcuttur. Tanrıverdi (2008) ile Girgin, Akamca, Ellez ve Oğuz'ın (2010) araştırmalarında öğretmenlerin mesleki tutumları nötr olduğu tespit edilmiş; Saracaoğlu, Bozkurt, Serin ve Serin (2004) çalışmasında ise tutumların orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yurt dışında yapılan araştırmalarda ise öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutum tespit edilen bulgular söz konusudur. Trivedi'nin (2011) Hindistanda yaptığı araştırmasında 320 kişilik ortaöğretim öğretmen örnekleminin %63'nün olumsuz mesleki tutumuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Yine Hindistan'nın Kashmir bölgesinde 480 kişilik ortaöğretim öğretmeni ile yapılan Khan, Naddem ve Basu (2013) tarafından yapılan araştırmada da benzer sonuçlar söz konusudur.

Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar ölçekte yer alan maddelere göre değerlendirildiğinde ise, öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ölçeğin mesleğe verilen değer boyutunda yer alan "Öğretmenlik onurlu bir meslektir" maddesini en yüksek düzeyde, mesleğe yönelik sevgi boyutunda yer alan "Bu mesleğin bana çok şey kazandıracığını düşünmüyorum" maddesine ise orta düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Yüzde olarak incelendiğinde ise öğrencilerin %39'u (ağırlıklı olarak 3. ve 4. sınıflar) üniversitede aldıkları eğitimle meslekte ihtiyaç duyacakları bilgi ve becerileri tam olarak kazanamadıkları düşüncesinde oldukları belirlenmiştir. Girgin vd. (2010) sonuçlarına göre de öğrencilerin teorik bilgi kazandıkları, ancak uygulamaya yönelik beceriler konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerinin saptanması, bu yorumu destekler niteliktedir. Bu sonuca dayanarak, okul öncesi öğretmenliği programlarında uygulama derslerinin, gözlem ve stajların çoğaltılması gerektiği belirtilebilir. Öğretmenlik mesleğinin çok özveri gerektiren kutsal bir meslek olmasının yanında meslekte kariyer ilerlemesinin sınırlı olması ve maddi gelir olarak yeterli görülmemesi nedeniyle öğrencilerin bu mesleğin kendilerine birşey katmayacağını düşündükleri söylenebilir. Bu duruma ilişkin Türk Eğitim Derneği'nin (TEDMEM, 2015) yayınladığı rapora göre, Türkiye'de öğretmen maaşları 2005 yılı itibarıyla kademeli olarak artmıştır. Ancak OECD ülkeleri ortalamasıyla kıyaslandığında, aradaki fark oldukça büyüktür. Türkiye'de mesleğe yeni başlayan bir öğretmen ile mesleğin son aşamasına gelmiş bir öğretmenin maaşlarına bakıldığında, değişimin çok düşük düzeyde olduğu görülmektedir. OECD ülkeleri ortalamasında mesleğini 15 yıldan fazla icra ederek en üst kідeme ulaşmış bir öğretmen ile meslekte ilk yıllarını sürmekte olan bir öğretmen arasında yaklaşık 20 bin Dolarlık fark bulunurken, Türkiye'de bu farkın yaklaşık 4 bin Dolar olduğu dikkat çekmektedir. Başka bir ifadeyle, hemen hemen bütün kademelerde OECD ortalamasına göre bir öğretmenin meslekteki en üst kідeme geldiğinde aldığı maaş, mesleğe başladığı yılki maaşın iki katına yaklaşırken, Türkiye'de bu artış, yaklaşık beşte bir düzeyinde kalmaktadır. Türkiye'de öğretmenlerin kідemleri ilerledikçe maaş artışı olmayışı motivasyonu olumsuz etkilediği belirtilebilir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında ölçek geneli itibarıyla cinsiyet değişkeninin belirleyici bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü kız öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu, erkek öğrencilerin tutumuna göre daha yüksek düzeydedir. Ölçeğin alt boyutlar açısından incelendiğinde ise, değer boyutundaki erkek ve kız öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılık göstermez iken, sevgi ve uyum boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Hem sevgi hem de uyum boyutlarında kız öğrencilerin mesleğine yönelik tutumu erkek öğrencilerin tutumuna göre daha yüksek düzeydedir. Ortaya çıkan bu araştırma sonucunu branş tercih sonuçları ile de desteklemektedir. Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümünü kız öğrencilerin daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının (MEB, 2016) istatistiklere göre okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin %95'i kadın ve %5'i erkek olmak üzere toplam 72 bin 228 öğretmen görev

yapmaktadır. Avrupa ülkelerinde okul öncesi erkek öğretmenlerinin yüzdesi ise %13 Hollanda ile %0 arasında, Amerika'da %6, Çin ve Japonya'da %3, OECD ülkelerinin ortalaması %3, EU22 ülkelerinin ortalaması %3, G20 ülkelerinin ortalaması ise %4'tür (OECD, 2016). Okul öncesi öğretmenlik mesleğine yönelik tutumda kız öğrencilerin ön planda olması, Türk toplumunda çok yaygın olan öğretmenliğin kadın mesleği olması görüşü, mesleğin yapısı, toplumun kültürel özellikleri ve ekonomik beklentilerle ilgisi olabilir (Akar Kayserili ve Gündoğdu, 2010; Eret Orhan ve Ok, 2014). Öğretmenliğin, kadınlara daha uygun bir meslek olma nedeni olarak da bu meslek dalının özveri isteyen, öğrencileri ve çocukları sevmeyi gerektiren bir meslek olarak nitelendirilmesidir. Halbuki çocukların kadın-erkek rollerini eşitlikçi temelde özümsemeleri için belli meslekleri bir cinsiyet ile özdeşleştirmemeleri, erkeklerin ve kadınların bütün meslekleri icra ettikleri örneklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında erkek öğretmenlerin bulunması, çocukların çocuk bakımı ve eğitimi kadınlara özgü bir iş olarak algılamalarını engellemesi, özellikle anneleriyle yaşayan erkek çocuklar için erkek öğretmenlerin rol model olması açısından oldukça önemlidir (Sak, Kızılkaya, Yılmaz ve Dereli, 2015).

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin %86'sı kız, %14'ü erkek olmuştur. Kızıлтаş, Halmatov ve Sarıçam'ın (2012) araştırmasında da %62'si kız, %38'i erkek olmuş ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Türkiye genelinde okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını incelemek amacıyla yapılan araştırmaya katılan 821 öğrencinin %93'ü kız ve %7'si erkek öğrenci olmuş ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür (Üstün, Erkan ve Akman, 2004). Ayrıca, diğer branşlarda yapılan ilgili araştırmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir (Sandıkçı ve Öncü, 2013; Hacıömeroğlu ve Şahin Taşkın, 2010; Yalız, 2010; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007). Yurt dışında yapılan araştırmalarda benzer sonuçlar söz konusudur; Singh ve Singh (2016) Hindistan'ın Varanasi şehrindeki kadın ilkökul öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğretmen tutumlarına göre daha yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ancak öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında cinsiyetin belirleyici bir faktör olmadığı bulguları elde edilen hem yurt içi hem yurt dışı araştırmalar da mevcuttur. Yurt içinde Can'ın (2010) tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları; Özder, Konedralı ve Perkan Zeki (2010) tarafından Atatürk Öğretmen Akademisinde öğrenim gören 208 öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesinde ve Koyuncu Şahin'in (2015) okul öncesi öğretmenlerinin mesleki tutumlarının incelenmesine yönelik araştırmasında cinsiyetin belirleyici faktör olmadığı saptanmıştır.

Yurt dışında ise, Dabat (2010) tarafından Ürdün'de Al- Zaytoonah Üniversitesinde 2009-2010 akademik döneminde eğitim gören toplam 244 sınıf öğretmenliği bölümü öğrencinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin mesleki tutumları cinsiyet açısından anlamlı fark göstermemiştir. Chakraborty ve Mondal (2014) Hindistan'da 2013-2014 akademik döneminde eğitim gören toplam 1032 öğrencinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin mesleki tutumları sadece akademik düzeylerine göre anlamlı fark göstermiş; cinsiyet, azınlık olma durumu, yaşadıkları bölge, öğrenim gördükleri alan değişkenlerine göre anlamlı fark göstermemiştir. Sharma (2016) 100 öğrencinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada öğrencilerin mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olduğu ve bu tutumları cinsiyet ve yerleşim yerine (kırsal-kentsel) göre incelediğinde anlamlı fark saptanmamıştır.

Strong (1943), kültürlerin küçük yaşlardan itibaren bazı mesleklerin birinci derecede kadın bazılarını ise erkeklere özgü saydığını, toplum tarafından kadınların genellikle sanat, müzik, edebiyat, öğretmenlik, büro işleri ve sosyal hizmetlerle uğraşmalarının beklendiğini belirtmektedir (akt. Baykara Pehlivan, 2010). Toplum tarafından kız çocuklarına daha çok öğretmenlik mesleğinin yakıştırılarak bu doğrultuda telkinlerde bulunulması, kız öğrencilerin öğretmenliğe ilişkin tutumlarının erkeklere göre daha yüksek olmasının bu sonucunun nedeni olarak düşünülmektedir (Çapri ve Çelikkaleli, 2008; Aydın ve Sağlam, 2012). Yapılacak benzer çalışmalarda tutumları dengelemek için erkek öğrencilerin öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının kızlara göre daha olumsuz olmasının nedenleri ayrıntılı olarak araştırılması ve öğretim sürecinde bunların dikkate alınması sağlanmalıdır.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ölçek genelinde sınıf değişkeni açısından anlamlı fark göstermezken, ölçeğin mesleğe yönelik uyum alt boyutunda sınıf değişkenine göre öğrenci görüşleri arasında anlamlı bir fark kaydedilmiştir. 4. sınıf öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları 3. sınıf öğrencilerinin tutumlarına göre daha yüksek düzeydedir. Bu sonuç, akademik program açısından değerlendirildiğinde, son iki sınıf teorik derslere göre daha fazla uygulamalı ders içermektedir. Ancak araştırmacının bahar döneminde gerçekleştiğini göz önünde bulundurulursa, 4. Sınıf öğrencilerin hem okul deneyimi hem de öğretmenlik uygulaması 1. ve 2. derslerin tamamlamış olması etkileyici bir faktör olarak ortaya çıktığı belirtilebilir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenleri açısından farklılık göstereceği düşünülebilir. Nitekim Aydın ve Sağlam'ın (2012) araştırmasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları anne eğitim durumuna göre farklılık göstermiş, ilkokul mezunu annelerin çocuklarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ancak bu araştırmacının bulgularına göre ne anne ne de baba eğitim düzeyi açısından anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu da, ister Türkiye'de ister KKTC'de veya dünyanın başka bir ülkesindeki vatandaşların eğitim düzeyi farketmeksizin öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu bir yaklaşımın var olduğu düşünülmektedir. Bu araştırmada da beklenen olumlu bir sonuç olarak kaydedilebilir. Saracaoğlu, Bozkurt, Serin ve Serin (2004) tarafından yapılan araştırmada elde edilen benzer tespitler bu sonucu destekler niteliktedir.

Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin Öz güven Ölçeğinde yer alan maddelerine ilişkin görüşlerinin değerleri incelendiğinde, öğrencilerinin yüksek düzeyde iç ve dış öz güvene sahip oldukları saptanmıştır. Ölçekte yer alan maddeler bazında değerlendirildiğinde, öğrencilerin öz güven aritmetik ortalamaları ile en yüksek düzeyde tespit edilen madde - "Başkalarının görüşlerine saygı gösterme", "Sıkıntılı anlarda bile olumlu düşünme" maddesi ise orta düzeyde öz güvene sahip oldukları maddedir. Yüzde olarak değerlendirildiğinde ise, araştırmaya katılan öğrencilerin %80'ni yüksek düzeye, %19'u orta düzeyde ve %1'nin öz güvenlerinin düşük düzeyde oldukları belirtilmiştir. Bu bulgu Koyuncu Şahin (2015) araştırma sonucuyla da desteklenmektedir. Bu araştırmada da okul öncesi öğretmenlerin %94'ü yüksek özgüvene, % 5'i orta düzeyde öz güvene ve %1'i düşük düzeyde öz güvene sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sancar Tokmak, Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken'in (2013) araştırmasında da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin öz güvenlerinin düşük düzeye olduğu çalışmalara ise ilgili literatürde rastlanmamıştır.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeylerinde ölçek genelinde cinsiyet değişkeninin belirleyici bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç yurt içinde Sancar Tokmak, Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken'in (2013) okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerini teknolojik pedagojik alan bilgisi öz güven algılarına yönelik yaptıkları araştırma sonucu ve Otacıoğlu (2008) müzik ve rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öz güvenlerinde cinsiyetin yordayıcı değişken olduğu sonucu; yurtdışında ise Kalaiian ve Freeman tarafından (1994), ortaöğretim öğretmenliği öğrencileri ile yapılan araştırmada benzer bulgular elde edilmiş olması bu araştırma sonucunu ile desteklediği gibi, desteklemeyen araştırma sonuçları da görmek mümkündür. Örneğin, Karademir (2015) tarafından 2013-2014 eğitim öğretim yılında 10 farklı üniversitenin Fen Edebiyat Fakültesi coğrafya bölümü 4.sınıfta öğrenim gören 650 öğrencinin öz güven algılarının bazı değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek amacı ile yapılan araştırmada, öğrencilerin öz güven algılarının cinsiyet düzeyine göre farklılık göstermediği saptanmıştır. Levent'in (2011) sınıf öğretmenlerine yönelik araştırmasında da, cinsiyetin öz güvende belirleyici faktör olmadığı saptanmıştır. Bilgin (2011) araştırmasında ergenlerin öz güven düzeyinin cinsiyet, lise türü, sınıf düzeyi, kardeş sayısı, doğum sırası, kilo algısı ve disiplin cezası alıp almamaya bağlı olarak öz güven düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çelik (2014) tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan araştırmada da, öğrencilerin öz güven düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı saptanmıştır.

Ancak bu araştırmadaki alt boyutlar değerlendirildiğinde ise, dış öz güven alt boyutunda cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık görülmezken, iç öz güven boyutunda Koyuncu Şahin (2015) araştırma sonucunda da olduğu gibi anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu araştırmada da, erkek öğrencilerin iç öz güven düzeyleri kız öğrencilerin iç öz güven düzeylerine göre daha yüksek olduğu

tespit edilmiştir. Erkek öğrencilerin öz güven düzeylerinin kızlara göre daha fazla olması, toplumdaki erkek egemenliğinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Gençtan'ın da (1993) belirttiği gibi kadınlar hem toplum hem aile değer yargılarına bağlı olarak, erkeklere göre daha fazla baskı altında tutulurlar. Erkeğin kadına göre yaşama serbestliği, öncelikle toplumun cinsiyet farkı algısına daha sonra yetiştirilme biçimine yansımaktadır. Erkekler için normal olarak görülen yaşam biçimi, kadınlar için normal olarak değerlendirilmemektedir. Dolayısıyla, kadın kendisinin hak ve özgürlüklerinin elinden alındığı hissine kapılmaktadır. Bu da ileri dönemlerde kadınlarda psikosomatik belirtilerin yoğunlaşmasına, hatta kadının toplumdaki soyutlaşarak yabancılaşmasına neden olur (akt. Çevik, 2015, s.46). Dolayısıyla, erkek öğrencilerin öz güven düzeylerinin kızlara göre daha yüksek çıkması, cinsiyete göre bireyin yetiştirilme farklılıklarından ve toplumun kültürel özelliklerinden kaynaklandığı da desteklemektedir. Bununla beraber, öz güven düşüklüğü yetersizlik duygusu ve cesaretsizliğe yol açarak başarısızlığa neden olabildiğinden dolayı öğrencilere ilgili konularda uzmanlar tarafından seminerler verilmesi önerilebilir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri arasında ölçeğin alt boyutlarında sınıf değişkenine göre anlamlı bir fark saptanmazken, ölçek genelinde sınıf değişkeni açısından anlamlı bir fark belirlenmiştir. 4.sınıf öğrencilerinin öz güven düzeyleri 3.sınıf öğrencilerinin öz güven düzeylerine göre daha yüksektir. Önceden de belirtildiği gibi, nitelikli bir öğretmen olmak için bir çok özelliğin yanı sıra, öz güvenin de yüksek düzeyde olması beklenilmektedir. Öz güvenin artması ise, eğitim ve tecrübeyle mümkündür. 4.sınıf öğrencilerin 3.sınıflara göre teorik ve uygulamalı dersleri daha fazla görmüş olmaları, ayrıca öğretmenlik uygulaması-I dersi (staj) tamamlamış olmaları öz güvenlerini daha yüksek kılmıştır. Dolayısıyla araştırmadan çıkan bu sonuç şaşırtıcı görülmemektedir ve ilgili alan yazında mevcut olan Sancar Tokmak, Yavuz Konokman ve Yanpar Yelken (2013) tarafından yapılan araştırmada da üniversite son sınıf öğrencilerinin öz güvenlerinin yükseldiği yönünde bulgular bu araştırmanın sonucunu desteklenmektedir.

Araştırmaya katılan Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven düzeyleri arasında anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenleri açısından anlamlı bir fark göstermemektedir. Ancak, ilgili alan yazında farklı sonuçları da görmek mümkündür. Örneğin, Çelik'in (2014) ortaokul öğrencileri ile yaptığı araştırmada öğrencilerin öz güven düzeylerinde hem anne eğitim düzeyinin hem de baba eğitim düzeyinin öğrenci öz güvenlerinde etkili bir faktör olduğu saptanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, hem anne eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin hem de baba eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin öz güven düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öz güven ortalamaları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, özgüven düzeyi yüksek olan öğrencilerinin mesleğe yönelik daha olumlu tutuma sahip oldukları göstermektedir.

Ayrıca bu araştırma Girne Amerikan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü 2., 3. ve 4.sınıflarında öğrenim gören 184 öğrenci ile yürütülmüştür. Bu durum araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla bundan sonra yapılacak araştırmaların daha geniş evrende ve farklı değişkenler (ailenin ekonomik durumu, kardeş sayısı, ailede öğretmen olma durumu vb.) açısından yapılması önerilebilir. Bunun yanı sıra, yapılan bu araştırmada nicel yaklaşım benimsenmiştir. Benzer araştırmanın nitel veya karma yaklaşımları benimseyerek yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akar Kayserili, T. ve Gündoğdu, K. (2010). Okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları ile duygusal zekâları arasındaki ilişki. *Milli Eğitim Dergisi*, 39(187), 104-121.
- Akın, A. (2007). Özgüven ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 167-176.
- Aslan, D. ve Köksal Akyol A.(2006). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 2006, s.51-60.
- Aydın, R. ve Sağlam, G. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesi (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 257-294.
- Ayık, A. ve Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 4(1), 25-43.
- Başaran, E. (1994). *Eğitim psikolojisi, modern eğitimin psikolojik temelleri*. Kadioğlu Matbaası, Ankara.
- Baykara Pehlivan, K. (2010). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *İköğretim Online Dergisi*, 9(2), 749-763.
- Bilgin, O. (2011). *Ergenlerde özgüven düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bozdoğan, A.E., Aydın, D. ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 8 (2), 83-97.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (10.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 13-28.
- Chakraborty, A. & Mondal, B. C. (2014). Attitude of prospective teachers towards teaching profession. *International Journal of Secondary Education*, 3(1), 8-13.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet, program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çakır, Ö., Kan, A. ve Sünbül, Ö. (2006). Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve özyeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36-47.
- Çelik, İ. (2014). *Ortaokul öğrencilerinin özgüven düzeylerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi-afyonkarahisar örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Ankara.
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Ö.Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 207-237.
- Çetin, Ş. (2006). Öğretmenlik mesleği tutum ölçeğinin geliştirilmesi (Geçerlik ve güvenilirlik çalışması). *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 28-37.
- Çevik, Z. (2015). *Türkiye’de yaşayan yabancı uyruklu öğrenciler ile türk uyruklu öğrencilerin özgüven düzeylerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.
- Dabat, Z. (2010). The relation between the (class teacher) students' attitudes towards teaching profession and the level of teaching competency with reference to various variables. *Journal Of Education And Sociology*, 1(3),
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkim tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36 (159), 96-111.
- Erkan, S., Tuğrul, B., Üstün, E., Akman, B., Şendoğdu, M., Kargı, E., Boz, M. ve Güler, T. (2002). Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrencilerine Ait Türkiye Profili Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 108-117.

- Eret Orhan, E. ve Ok, A. (2014). Öğretmenlik Programlarını Kimler Tercih Ediyor? Adayların Giriş Özellikleri ve Öğretmenliğe Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 29(4), 75-92.
- Girgin, G., Özyılmaz Akamca, G., Ellez, A. M. ve Oğuz, E. (2010). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, mesleki benlik saygıları ve mesleki yeterlik inançları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 1-15.
- Gürşen Otacıoğlu, S. (2008). Öğretmen adaylarının problem çözme becerileri ile öz güven düzeylerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 893-923.
- Hacıömeroğlu, G. ve Şahin Taşkın, Ç. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları: nicel ve nitel verilere dayalı bir inceleme. *İlköğretim Online (Elementary Education Online)*, 9(2), 922-933.
- Kalaian, H. A. & Freeman, D. J. (1994). Gender differences in self-confidence and educational beliefs of secondary teacher candidates. *Teaching and Teacher Education*, 10 (6), 647-658.
- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (2.Baskı). Ankara: Asil Yayın.
- Karademir, N. (2015). Fen edebiyat fakültesi coğrafya bölümü öğrencilerinin özgüven algıları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 53-77.
- Karem, U., Jamil, A., Atta, M. A., Khan, M. Y. ve Jan, T. (2012). Comparative study of the professional attitudes of prospective teachers recruited in regular and distance education programmes. *International Journal of Learning & Development*, 2(5), 182-189.
- Khan, F., Nadeem, N.A. & Basu, S. (2013). Professional attitude: a study of secondary teachers. *Journal of Education Research and Behavioral Sciences*. 2 (8), 119-125, August.
- Kızıлтаş, E., Halmatov, M. ve Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 173-189.
- Koyuncu Şahin, M. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin özgüvenleri ve mesleki tutumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.
- Levent, B. (2011). *Öğretmenlerinin kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya.
- MEB (2016). *Milli eğitim istatistikler. Örgün eğitim 2015 – 2016*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı Resmi İstatistik Program Yayınıdır.
- OECD (2016). *Education at glance 2016: OECD indicators*. http://www.oecd-ilibrary.org/education/education-at-a-glance-2016_eag-2016-en.
- Oktay, B. (2008). *Yönetici ve çalışanların özgüven düzeyleri ve kişisel gelişim inisiyatifleri alma becerilerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Dalı, İstanbul.
- Özder, H., Konedralı, G. ve Perkan Zeki, C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46(2), 253-275.
- Recepoglu, E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam doyumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Özel Sayı (1), 311-326.
- Sak, R., Kızılkaya, R. Yılmaz, Y. ve Dereli, M. (2015). Çocukların Bakış Açısıyla Erkek ve Kadın Okul Öncesi Öğretmenleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 142-162.
- Sancar Tokmak, H., Yavuz Konokman, G. ve Yanpar Yelken, T. (2013). Mersin Üniversitesi okul öncesi öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi özgüven algılarının incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(1), 35-51.
- Sandıkçı, M. ve Öncü, E. (2013). Beden eğitimi ile diğer alanlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ve tutumlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 135-151.

- Saracaoğlu, A.S., Bozkurt, N., Serin, O. ve Serin, U. (2004). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını etkeleyen faktörler. *Çağdaş Eğitim*, 311, 16-27.
- Sharma, N. (2016). Attitude of pupil-teachers towards teaching profession in relation to gender and background. *Indian Journal of Applied Research*. 6(2), 345-347.
- Singh, O.P. ve Singh, S. K. (2016). The study on the attitude of primary teachers towards teaching profession in varanasi district of uttar pradesh. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 5(8), 119-129.
- Şişman, M. ve Acat, M. B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 235–250.
- Tanrıverdi, H. D. (2008). *Anasınıfı öğretmenlerinin mesleğe yönelik tutumlarıyla anasınıfı eğitim programında öngörülen hedeflere ulaşılma derecesi arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Konya.
- TEDMEM (2015). *2015 Eğitim Değerlendirme Raporu*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Trivedi, T. (2011) Assessing secondary school teachers' attitude towards teaching profession. *Journal of All India Association for Educational Research (AIAER)*, 23(1), 91-110
- Üstün, E., Erkan, S. ve Akman, B. (2004). Türkiye'de okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenliğe ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (2), 129-136.
- Yalız, D. (2010). Anadolu Üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 7-14.